

„Štajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krome, za pol in četrť leta razmerno; za Ogrsko 4 K 50 vin, za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računani naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne štev. se prodajajo po 6 v.

Uredništvo in upravništvio se nahajata v Ptujii, gledališko poslojpe štev. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastojni, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (insetratov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/10 strani K 4, za 1/12 strani K 2, za 1/16 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 42.

V Ptujii v nedeljo dne 18. oktobra 1908.

IX. letnik.

Naš koledar.

Naznanili smo že cenjenim prijateljem in somišljenikom, da izide i letos naš

„Štajercčev kmetski koledar“.

Glede vsebine bode čisto gotovo lanskega že prekosil. Najboljši gospodarji na spodnjem Štajerskem in Koroškem so nam že obljubili, da bodejo sodelovali. Priobčili bodemo torej v letošnjem koledarju gospodarske članke prve vrste. Vsakdo bode imel lep dobiček od teh člankov. Kajti danes smo pač vsi v tem na jasnem, da mora i kmet čimveč znati. Edino z znanjem si zamore kmet zboljšati svojo bodočnost. Poleg gospodarskih prinesli bodemo v koledarju i druge zanimive, večidel statistične članke. Tako hočemo kmetu in sploh delavnemu ljudstvu pokazati, kako stoji razmera po svetu, kakšni napredek je povsod opazovati, kako se ravno najnovejšje sloje najbolj izkorišča. Za zimske večere bodemo prinesli celo vrsto lepih povesti, ki bodejo podale zanimive slike iz ljudskega življenja. Nadalje omenimo, da bode obsegal koledar popolni kalendarij, nadalje seznamek vseh sejmov na Štajerskem in Koroškem ter v sosednih važnih deželah, noticne listke in poštni ter brzojavni tarif. Preskrbeli smo tudi, da bode koledar lep okrašen z mnogimi slikami. Vse to bode prinašal naš „kmetski koledar“. Visokost cene ne bode občutno presegla lansko. Velikost pa bode prekosila lansko in ravno tako bode vsebina še večja ter izbornejša. Upamo torej, da se bode nahajal v vsaki napredni kmetski, obrtniški ali delavski hiši

naš koledar.

Teh par vinarjev lahko vsakdo plača! Zato pa dobi tudi dobro čitivo, ki služi njemu in njegovi družini.

Slaba gospodinja — poguba hiše.

Kmet Janez je povabil zopet enkrat sosedo k sebi v hišo, da bi se z njimi pošteno pogovoril.

„Bil sem dalj časa bolan“, je rekel, potem ko so se bili sosedje zbrali krog njega, „in nisem mogel iz hiše, zato pa ne vem, kaj se je godilo ta čas v naši vasi. Še le pred par dnevi sem prvič zapustil hišo. Udeležil sem se tudi jaz dražbe Lisjakovega premoženja, kjer sem si vse ogledal, a še danes ne razumem, na kak način je ta mož obubožal. Sile ravno ni bilo zato, kajti poročil je premožno kmečko dekle, a poleg vsega je podedoval tudi sam lepo premoženje.“

„Seveda, nesreča ga je vedno zasledovala, kakor marsiktereга izmed nas“, odgovori mu Jožko. „Kaj storiš, če sledi nezgoda za nezgodo in se nesreča tako rekoč vgnezdii pod streho?“

„Ubogi Lisjak je svoje nesreče sam kriv“, pripomni napredni Janez. „Marsikaj bi bilo lahko drugače, ako bi on pravilno postopal.“

„No toraj, kdo je potem takega vsega kriv? Saj Lisjak ni ves teden izdal za pijačo 20 vinarjev. Igral

Prosimo tedaj vse naše somišljenike ter prijatelje, da se čimpreje naročijo na

„Štajercčev kmetski koledar“.

Pošiljal se bode ali proti naprej-plačilu ali pa po poštnem povzetju.

Obenem opozarjamo naše trgovce in obrtnike na važnost

inzeratov

v našem koledarju. Inzerati se prav po ceni računijo in kdor je lansko leto inzeriral, ta bode gotovo to tudi letos storil.

Vsi na delo

tedaj za naš kmetski napredni koledar.

Ne igrajte se z ognjem!

Zadni tedni so javno dokazali vso brezvestnost prvaške politike. Leta sem, odkar so razmere porodile prepotrebne „Štajerca“ in z njim mogočno napredno gibanje, smo trdili in dokazovali, da prvaška politika ni drugega nego osebna reklama posameznih ljudi, ki hočejo z narodnjaško frazo prikriti svojo onemoglost, svojo sebičnost in otročje svoje panslavistične sanje. Dokazovali in dokazali smo, da se gre nekaterim prvaškim doktorjem edino za večje svote denarja, ki jih zamorejo na „narodni podlagi“ izsesati iz vernega ljudstva. Povedali in razjasnili smo, na kako brezvestni način so prodajali in še prodajajo gotovi „narodni“ trgovci svoje slabo blago za drag denar. Pokazali smo ljudstvu, kako gotovi prvaški občinski predstojniki naravnost mislijo, da smejo z denarji občine razpolagati kakor s svojim premoženjem. Pokazali smo, kako so postali gotovi prvaki okrajni odborniki in načelniki samo zato, da so svoj les in druge svoje pridelke okraju po nečuvanih cenah prodajali. In razjasnili smo že opetovano, kako lahkomišelnost delujejo prva-

ške posojilnice in sploh prvaški denarni zavodi z naloženim tujim denarjem, kako se zahteva od slovenskega kmeta, da bi le iz navdušenja do rdečo-plavo-bele zastave plačeval višje procen-te za izposojeni denar . . .

Vse to in še mnogo več smo dokazovali in dokazali, pa ne le s praznimi besedami, temveč s slučajii, ki se dajo pred vsakim sodiščem potom zapriseženih prič dokazati. In grozili so nam s tožbami, — župani v Turškem vrhu, sv. Lovrencu, Mezgovcu, blagajnik Karba v Ljubomeru, posojilničarji v Šoštanjii, Ražun in Kobentar v Sv. Jakobu v Rožni dolini, — vsi z eno besedo so se repencili in grozili in pretili, — ali kar smo pričakovali in zahtevali, to se ni zgodilo: tožili nas niso! Zato ponavljamo danes iz novega: vsa prvaška politika ni drugega nego lva posameznikov, za dobičkom, torej izraz najnavadnejše osebne sebičnosti.

V tem boju je prvaško prvaštvo dobro došlo. Bojkot, laž, obrečevanje, zavijanje, nasilstvo, poteno in kamenje, nož in revolver, — vse je dobro, z vsakim sredstvom hočeje napraviti neko umetno razbijanje, hočejo ljudstvo nahujskati, da bi se dvignilo in sebe ter svojo deco v nesrečo spravilo . . .

Mi vprašamo: zakaj se prvaški voditelji sami ne upajo v boj? Zakaj niso šli ljubljanski župan Hribar, znani „Žane iz Iblane“ in njegovi mameluki na cesto, ko je vojaštvo streljalo? Takrat bi lahko ohladili vročo svojo kri, takrat bi lahko dokazali, da hočejo kaj žrtvovati za svoje „jugoslovanske sanje“. Ali ostali so raje doma za pečjo, — na cesto pa so nahujskali poulično mladino, ki še ne ve, kaj dela, ki ne ve ceniti življenja, ki ne pozna resnice, ki veruje vsaki laži in se uda vsakemu hujskanju. To je tista hinvavščina, ki označuje najboljše prvaštvo. Na ulico v boj z vojaki hujskajo nerazsodne ljudi, sami pa sedijo pri pečeni piškah doma, kadar teče kri nedolžne, za-

tudi ni in celo pri tobaku je štedil. Kje tiči torej uzrok, da je šlo njegovo premoženje na boben?“

„In vendar je prišlo do tega“, pripomni Janez. „Četudi Lisjak sam na sebi ni bil lahkomišljen patron, vendar je imel tak pogrešek, kakoršnega ima pijanec, bil je namreč mlačen in se ni brigal za red pri hiši. Njegova žena je bila nemarna, da ji ni bilo para; snedia mu je premoženje brez ust. Vse bi bilo lahko drugače, ko bi ji bil mož gledal nekoliko več na prste. Može, če bi vaše žene tako uganjale, obubožati bi morali tudi vi eden po enem. Da, da, žena, ki ne zna gospodinjiti, je možu in premoženju v pogubo. Saj poznate pregovor ki pravi: Skrbna gospodinja hiši tri vogle podpira.“

„Ti si jo bolje poznal nego mi, zato bodeš vedel, kaj ga je spravilo na beraško palico“, zakličejo nekteri. „Poznamo te, da bi kaj takega ne govoril, bo bi ne bilo resnino. Povej nam kaj več o nji. Gotovo bi nam to znalo koristiti, četudi hvala Bogu, nimamo takih slabih gospodinj.“

„No če vas ravno zanima, pa naj bo“, odgovori Janez. „Povem vam pa uže naprej, da dobrega gotovo ne boste slišali. Le pazno me poslušajte! Kakor veste, je pred kakimi desetimi leti Lisjak poročil Gašperjevo Cilko, najlepše in najpremožnejše dekle izmed vseh, kar jih je bilo v bližnji vasi. Na njegovo svatbo sem bil po-

javljen tudi jaz, ker smo bili dobri prijatelji. Svatba je bila res nekaj izrednega; na mizah je bilo toliko jedi in pijače, da so se mize šibile. Lisjaku je padla sekira v meč“, je rekel takrat vsakdo. Jaz pa sem sam pri sebi mislil: Nikar mu ne zavidajte te njegove sreče, kdo ve kaj še lahko pride. Takrat so bile vse sobe lepo pobeljene in vse se je tako svetilo in bliščalo, da bi se človek kakor v zrcalu v njem ogledal. Vračaje se domov sem že slišal, da ni za Lisjaka sreča tako velika. Govorilo se je, da je bila mlada gospodinja že kot dekle nemarna in da je jezilo to njene stariše. Na svatovskični seveda nisem nič kaj takega opazil, ker je bila tako nalipšana, kakor bi jo iz škatlje vzel, ali pred dvema letoma, ko sem bil v sosednji vasi pri njih v obisk, sem se na svoje oči prepračil, da so ljudje resnico govorili. Moj Bog, kaj sem tam vse videl!“

„Kar povej Janez, kar povej“, hiti radovedni Kleščar.

„Ko bi vam hotel vse natanko povedati, bi trajalo predolgo“, odgovori Janez. „Ko sem stopil v sobo, zdelo se mi je, da sem prišel v ciganski tabor. Bilo je tu notri kakor v svinjaku, a Cilkina prej polna in rudeča lica so bila upadla in rumena. Kar obstal sem, rekel pa nisem ničesar. Ogledoval sem se na desno in levo in občudoval to moderno gospodinjstvo.“